

លក្ខខណ្ឌពន្ធដារ សំរាប់ពាណិជ្ជកម្មពហុរដ្ឋ។ ការផ្តល់ថវិកាសំរាប់ថាមពលល្អស្អាត និងថាមពលបរិស្ថាន។ លក្ខន្តិកៈផ្តួចផ្តើម។

- ជំរុញពាណិជ្ជកម្មពហុរដ្ឋ គិតគូរបំណុលពន្ធដារប្រាក់ចំណូលរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ាបស់គេ ដោយយោងទៅលើភាគរយ នៃការលក់ដូររបស់គេ ក្នុងរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា។
- លុបបំបាត់ច្បាប់ជាធរមាន ដែលផ្តល់ឲ្យពាណិជ្ជកម្មពហុរដ្ឋនូវជំនួយ ដើម្បីជ្រើសរើសប្រភេទបំណុលពន្ធដារ ដែលផ្តល់លក្ខខណ្ឌពន្ធដារ ជាទីគាប់ចិត្ត សំរាប់ពាណិជ្ជកម្ម ដែលមានទ្រព្យសម្បត្តិ និងបញ្ជីបើកប្រាក់ខែនៅក្រៅ រដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា។
- ត្រៀមទុក \$550 លានជាប្រចាំឆ្នាំ ចំនួនប្រាំឆ្នាំ ចេញពីកំណើនប្រាក់ចំណូលដែលសង្ឃឹម សំរាប់គោលបំណង នៃការផ្តល់ថវិកា ដែលបង្កើតឲ្យមានថាមពលបរិស្ថាន និងការងារថាមពលល្អស្អាត ក្នុងរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា។

អ្នកវិភាគសេចក្តីសង្ខេបនៃនីតិបញ្ញត្តិ ប្រមាណនូវទិព្វលហិរញ្ញវត្ថុទូទាត់រួចរបស់រដ្ឋ និងរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ៖

- ប្រហែល \$1 កោដិ បន្ថែមលើប្រាក់ចំណូលរបស់រដ្ឋជាប្រចាំឆ្នាំ—កើនឡើងត្រឡប់—ចេញពីការបំបាត់ចោលសមត្ថភាព នៃពាណិជ្ជកម្មពហុរដ្ឋ ដើម្បីជ្រើសរើសរបៀបពន្ធដារលើប្រាក់ចំណូលរបស់គេ នៅរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា ត្រូវបានអនុម័តជា យ៉ាងណា។ ការនេះនឹងបណ្តាលឲ្យមានការបង់ពន្ធដូចគ្នា នៅក្នុងពាណិជ្ជកម្មពហុរដ្ឋខ្លះៗ។
- ក្នុងបណ្តាញនៃប្រាក់ចំណូលដែលបានមកតាមរយៈរបៀបនេះ ក្នុងពេលប្រាំឆ្នាំខាងមុខ ប្រហែលជាពាក់កណ្តាល នឹងបានត្រៀមសំរាប់ថាមពលបរិស្ថាន និងផែនការថាមពលផ្សេងទៀត។
- ក្នុងបណ្តាញនៃប្រាក់ចំណូលដែលនៅសល់ មួយផ្នែកធំប្រហែលនឹងបានចំណាយទៅលើសាលារៀនសាធារណៈ និងមហាវិទ្យាល័យតាម សហគមន៍។

ការធ្វើវិភាគដោយអ្នកវិភាគអង្គនីតិបញ្ញត្តិ

សាវតារ

ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលសាធារណៈកម្មរបស់រដ្ឋ។ ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលអាជីវកម្ម មួយចំពាក់នៅក្នុងពន្ធប្រាក់ចំណូលក្រុមហ៊ុនក្នុងមួយឆ្នាំៗ គឺអាស្រ័យទៅ លើប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធរបស់អាជីវកម្មនោះ។ ចំពោះអាជីវកម្មមួយដែល ដំណើរការទាំងនៅក្នុងរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា និងនៅក្នុងរដ្ឋ ឬ ប្រទេសផ្សេងៗទៀត (អាជីវកម្មពហុរដ្ឋ) ពន្ធរបស់រដ្ឋ គឺគិតទៅលើតែផ្នែកនៃប្រាក់ចំណូល របស់ខ្លួនដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ាប៉ុណ្ណោះ។ ដោយសារ មានតែមួយចំណែកតូចប៉ុណ្ណោះនៃក្រុមហ៊ុនមានលក្ខណៈពហុរដ្ឋ ក្រុមហ៊ុនព ហុរដ្ឋទាំងឡាយបង់មួយភាគធំនៃពន្ធប្រាក់ចំណូលក្រុមហ៊ុនរបស់រដ្ឋ។ ពន្ធនេះ គឺជាប្រភពប្រាក់ចំណូលនៅក្នុងកញ្ចប់ថវិកាទូទៅធំបំផុតទីបីរបស់ រដ្ឋ ដោយប្រមូលបានចំនួន \$9.6 ប្រាំបួនរយប្រាំមួយកោដិដុល្លារក្នុងឆ្នាំ

2010–11។

ពាណិជ្ជកម្មពហុរដ្ឋជ្រើសរើសរបៀបការកំណត់ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ របស់គេ។ ថ្មីៗនេះច្បាប់រដ្ឋអនុញ្ញាតឲ្យអាជីវកម្មពហុរដ្ឋភាគច្រើនធ្វើការ ជ្រើសរើសយកវិធីសាស្ត្រមួយក្នុងចំណោមវិធីសាស្ត្រចំនួនពីរសម្រាប់ កំណត់បរិមាណប្រាក់ចំណូលរបស់ពួកគេដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា និងអាចកាត់ពន្ធបាន ដោយរដ្ឋ៖

- **វិធីសាស្ត្រប៊ីកត្តា នៃការកំណត់ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ។** វិធីសាស្ត្រ មួយប្រើប្រាស់ទីតាំងលក់ ទ្រព្យសម្បត្តិ និងនិយោជិករបស់ក្រុមហ៊ុន។ នៅពេលប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រនេះកាលណាអាជីវកម្មពហុរដ្ឋមានការ លក់ ទ្រព្យសម្បត្តិ ឬ និយោជិកកាន់តែច្រើននៅក្នុងរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា នោះប្រាក់ចំណូលកាន់តែច្រើនរបស់អាជីវកម្មនោះត្រូវជាប់ពន្ធរដ្ឋ។

ការធ្វើវិភាគដោយអ្នកវិភាគអង្គនីតិបញ្ញត្តិ

(ត)

- **វិធីសាស្ត្រកត្តាលក់តែមួយ៖ នៃការកំណត់ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ។**
វិធីសាស្ត្រផ្សេងទៀតប្រើប្រាស់តែទីតាំងលក់របស់ក្រុមហ៊ុនប៉ុណ្ណោះ។ នៅពេលប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រនេះ កាលណាអាជីវកម្មពហុរដ្ឋលក់បាន កាន់តែច្រើននៅក្នុងរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា នោះប្រាក់ចំណូលកាន់តែច្រើន របស់អាជីវកម្មនោះត្រូវជាប់ពន្ធ។ (ឧទាហរណ៍ ប្រសិនបើផលិតផល មួយភាគបួនរបស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវបានលក់នៅក្នុងរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា ហើយផលិតផលដែលនៅសល់ស្ថិតនៅក្នុងរដ្ឋដទៃទៀត នោះចំនួន មួយភាគបួននៃប្រាក់ចំណេញសរុបរបស់ក្រុមហ៊ុននឹងត្រូវជាប់ពន្ធដារ របស់រដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា។)

ជាទូទៅអាជីវកម្មពហុរដ្ឋត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រមួយ ដែលផ្តល់ប្រយោជន៍ច្រើនបំផុតដល់ពួកគេសម្រាប់គោលបំណងពន្ធដារ។

កម្មវិធីថាមពលមានប្រសិទ្ធភាព។ ថ្មីៗនេះ មានកម្មវិធីរបស់រដ្ឋយ៉ាង ច្រើនត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថាមពល។ កិច្ចខិត ខំប្រឹងប្រែងទាំងនេះ គឺមានគោលបំណងកាត់បន្ថយតម្លៃការស្ថាបនាហេ ដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាមពលថ្មី (ដូចជា រោងចក្រផលិតថាមពល និងប្រព័ន្ធខ្សែ ភ្លើង) និងជួយបំពេញទៅតាមបទដ្ឋានគុណភាពបរិស្ថាន។ ឧទាហរណ៍ គណៈកម្មការសេវាសាធារណៈរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា (CPUC) ត្រួតពិនិត្យមើល ប្រភេទផ្សេងៗនៃការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព ថាមពល និងកម្មវិធីផ្តល់ថវិកាទិញ គ្រឿងបរិក្ខារដែលត្រូវបានផ្តល់តាមរយៈថវិកាដែលប្រមូលបានពីអ្នកបង់ពន្ធ សេវាសាធារណៈ។ លើសពីនេះទៅទៀត គណៈកម្មការថាមពល រដ្ឋកាលី ហ្វ័រញ៉ា (CEC) បង្កើតបទដ្ឋានសម្រាប់អាគារ និងគ្រឿងបរិក្ខារក្នុងគោល បំណងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថាមពលនៅក្នុងរដ្ឋ។

រូបមន្តផ្តល់ថវិកាដល់សាលារៀន។ សំណើប្រជាមតិ ១៨ ដែលត្រូវបាន អនុម័តដោយអ្នកបោះឆ្នោតនៅក្នុងឆ្នាំ 1988 និងត្រូវបានធ្វើការកែសម្រួលនៅ ក្នុងឆ្នាំ 1990 តម្រូវឲ្យមានការផ្តល់ថវិកាទ្រឹមត្រូវអប្បបរមានៃរដ្ឋ និងរដ្ឋ បាលមូលដ្ឋានក្នុងឆ្នាំនីមួយៗដល់សាលារៀនរដ្ឋ និងមហាវិទ្យាល័យសហ គមន៍ (ដែលសំដៅថាជាសាលារៀន)។ កម្រិតនៃការផ្តល់ថវិកានេះត្រូវបានគេ ស្គាល់ជាទូទៅថាជាការធានាកម្រិតអប្បបរមានៃសំណើប្រជាមតិ ១៨។ ទោះ

បីជាអង្គនីតិបញ្ញត្តិអាចព្យួរការធានា និងផ្តល់ថវិកានៅ កំរិតក្រោមក៏ ដោយ ជាធម្មតា អង្គនីតិបញ្ញត្តិអាចសម្រេចផ្តល់ថវិកាស្មើនឹង ឬច្រើនជាង ការធានានោះ។ ការធានានៅក្នុងសំណើប្រជាមតិ ១៨ អាចកើនឡើងស្រប ពេលមានកំណើនប្រាក់ចំណូលក្នុងកញ្ចប់ថវិកាទូទៅរបស់រដ្ឋ (ក្រុមទាំង ថវិកាទាំងឡាយដែលប្រមូលបានពីពន្ធប្រាក់ចំណូលក្រុមហ៊ុនរបស់រដ្ឋ)។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ វិធានការមួយ - ដូចជាវិធានការមួយនេះ - ដែលធ្វើឲ្យប្រាក់ ចំណូលមានកម្រិតខ្ពស់ ក៏អាចធ្វើឲ្យការធានាការផ្តល់ថវិកាសម្រាប់សាលា រៀនកើនឡើងខ្ពស់ដែរ។ ខ្ទង់ចំណាយក្នុងសំណើប្រជាមតិ ១៨ គឺជាប្រភេទធំ បំផុតនៃការចំណាយនៅក្នុងកញ្ចប់ថវិការបស់រដ្ឋ - ដែលមានចំនួនសរុប ប្រហែល 40 ភាគរយនៃខ្ទង់ចំណាយនៅក្នុងកញ្ចប់ថវិកាទូទៅរបស់រដ្ឋ។

សេចក្តីស្នើច្បាប់

បញ្ចប់សមត្ថភាពរបស់ពាណិជ្ជកម្មពហុរដ្ឋក្នុងការជ្រើសរើសប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ។ ក្រោមវិធានការនេះ ចាប់ផ្តើមនៅក្នុងឆ្នាំ 2013 អាជីវកម្មពហុរដ្ឋទាំងឡាយនឹងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើការជ្រើសរើសវិធី សាស្ត្រសម្រាប់កំណត់ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធដែលផ្តល់ពួកគេ ដែលផ្តល់ផល ប្រយោជន៍ច្រើនបំផុតដល់ពួកគេទៀតឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ អាជីវកម្មពហុ រដ្ឋភាគច្រើននឹងត្រូវកំណត់ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ារបស់ពួក គេដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រកត្តាលក់តែមួយគត់។ អាជីវកម្មទាំងឡាយ ដែលដំណើរការនៅក្នុងរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ានឹងមិនរងឥទ្ធិពលពីវិធានការនេះ ឡើយ។

វិធីសាស្ត្រនេះក៏រួមបញ្ចូលផងដែរនូវច្បាប់នានាទាក់ទងនឹងវិធីដែលអាជីវ កម្មពហុរដ្ឋទាំងអស់គណនាចំណែកនៃការលក់មួយចំនួនដែលត្រូវបានបែង ចែកទៅឲ្យរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ាក្នុងគោលបំណងបង់ពន្ធរដ្ឋ។ វិធានការទាំងនេះ រួមបញ្ចូលសំណុំច្បាប់ជាក់លាក់មួយចំនួនសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនខ្សែកាបធំៗ។

ការធ្វើវិភាគដោយអ្នកវិភាគអង្គនីតិបញ្ញត្តិ

(ត)

ផ្តល់ថវិកាសំរាប់ថាមពលមានប្រសិទ្ធភាព និងគំរោងថាមពលទ្រូបថា។
 វិធានការនេះបង្កើតថវិកាថ្មីរបស់រដ្ឋ ហៅថាមូលនិធិបង្កើតការងារថាមពលស្អាត សម្រាប់ឧបត្ថម្ភគម្រោងនានាក្នុងគោលបំណងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពថាមពល និងពង្រីកការប្រើប្រាស់ថាមពលជំនួស។ វិធានការនេះចែងថា ថវិកានេះអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ឧបត្ថម្ភ៖ (1) គម្រោងកែលម្អប្រសិទ្ធភាពថាមពល និងគម្រោងថាមពលជំនួសផ្សេងទៀតនៅក្នុងសាលារៀនសាធារណៈមហាវិទ្យាល័យ សាកលវិទ្យាល័យ និងអាគារសាធារណៈដទៃទៀត (2) ជំនួយបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការកែលម្អថាមពល និង (3) កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលការងារ និងអភិវឌ្ឍន៍កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងប្រសិទ្ធផលថាមពល និងថាមពលជំនួសផ្សេងទៀត។ អង្គនីតិបញ្ញត្តិនឹងកំណត់ការចំណាយចេញពីថវិកានេះ ហើយតម្រូវឱ្យប្រើប្រាស់ថវិកានេះសម្រាប់គម្រោងមានប្រសិទ្ធភាពខាងការចំណាយដែលអនុវត្តដោយទីភ្នាក់ងារមានឯកទេសខាងគ្រប់គ្រងគម្រោងថាមពល។ វិធានការនេះក៏ (1)បញ្ជាក់ផងដែរថា រាល់គម្រោងដែលបានផ្តល់ថវិកាទាំងអស់ត្រូវតែសម្របសម្រួលជាមួយ CEC និង CPUC និង (2) បង្កើតក្រុមប្រឹក្សាត្រួតពិនិត្យថ្មីមួយដែលមានសមាជិកប្រាំបួនរូបសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យមើលឡើងវិញ និងវាយតម្លៃជាមធ្យមរាល់ឆ្នាំទៅលើការចំណាយចេញពីថវិកានេះ។

មូលនិធិបង្កើតការងារថាមពលស្អាត នឹងត្រូវបានឧបត្ថម្ភដោយថវិកាមួយចំនួននៃប្រាក់ចំណូលថ្មី ដែលប្រមូលបានតាមរយៈការបញ្ចូលទៅជាកត្តាលក់តែមួយគត់ដែលចាំបាច់។ កាន់តែជាក់លាក់ជាងនេះទៀត ប្រាក់ចំណូលពាក់កណ្តាលដែលប្រមូលបាន - ដែលមានចំនួនអតិបរមា \$550 លានដុល្លារ - នឹងត្រូវផ្ទេរជារៀងរាល់ឆ្នាំទៅឱ្យមូលនិធិបង្កើតការងារថាមពលស្អាត។ ការផ្ទេរទាំងនេះនឹងកើតឡើងតែក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំសារពើពន្ធប៉ុណ្ណោះ - គិតចាប់ពីឆ្នាំ 2013-14 ដល់ឆ្នាំ 2017-18។

ឥទ្ធិពលសារពើពន្ធ

កំណើនក្នុងប្រាក់ចំណូលរដ្ឋ។ ដូចបានបង្ហាញរួចហើយនៅបន្ទាត់ខាងលើក្នុងតារាងលេខ 1 វិធានការនេះនឹងបង្កើនប្រាក់ចំណូលរបស់រដ្ឋប្រហែល \$1 មួយរយកោដិដុល្លារជារៀងរាល់ឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ 2013-14 តទៅ។ (វានឹងមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងរយៈពេលប្រហែលកន្លះឆ្នាំនៅក្នុងឆ្នាំ 2012-13។) ប្រាក់ចំណូលដែលកើនឡើងនេះនឹងបានមកពីអាជីវកម្មពហុរដ្ឋមួយចំនួនដែលបង់ពន្ធច្រើន។ ចំនួនថវិកាដែលប្រមូលបានតាមរយៈវិធានការនេះនឹងមានការកើនឡើងបន្តិចម្តងៗ។

តារាងទី 1 ការវាយតម្លៃឥទ្ធិពលនៃសំណើប្រជាមតិលេខ 39 លើប្រាក់ចំណូលរដ្ឋ និងការចំណាយ			
	2012-13	2013-14 រហូតដល់ 2017-18	2018-19 និងក្រោយៗទៀត
ប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ	\$500 លាន	\$1 មួយរយកោដិ កើនរយៈពេលក្រោយៗមក	លើសពី \$1មួយរយកោដិ
ការចំណាយប្រចាំឆ្នាំ			
ចំនួនកំណត់សំរាប់គំរោងថាមពល	គ្មាន	\$500 លានដល់ \$550 លាន	គ្មាន
កំណើនធានាសំរាប់មូលនិធិជួយសាលា	\$200 លាន	\$200 លានដល់ \$500 លាន	\$500 លានដល់លើសពី
	\$500 លាន	កើនរយៈពេលក្រោយៗមក	\$1 មួយរយកោដិ

ការធ្វើវិភាគដោយអ្នកវិភាគអង្គនីតិបញ្ញត្តិ

(ត)

ប្រាក់ចំណូលខ្លះៗត្រូវប្រើសំរាប់គំរោងថាមពលនានា។ សម្រាប់រយៈពេលប្រាំឆ្នាំ (2013–14 ដល់ 2017–18) ប្រាក់ចំណូលបន្ថែមប្រហែល ពាក់កណ្តាល - ពី \$500 លានដុល្លារ ដល់ \$550 លានដុល្លារជារៀងរាល់ឆ្នាំ - នឹងត្រូវផ្ទេរទៅឲ្យមូលនិធិបង្កើតការងារថាមពលស្អាត សម្រាប់ឧបត្ថម្ភដល់គម្រោងប្រសិទ្ធភាពថាមពល និងគម្រោងថាមពលជំនួសនានា។

ថវិកាសាលាទំនងជាកើនឡើងដោយមកពីប្រាក់ចំណូលបន្ថែម។ ជាទូទៅប្រាក់ចំណូលដែលប្រមូលបានតាមរយៈវិធានការនេះនឹងត្រូវធ្វើការពិចារណាដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងការធានាអប្បបរមាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋក្នុងសំណើប្រជាមតិ 98 ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ថវិកាដែលផ្ទេរទៅឲ្យមូលនិធិបង្កើតការងារថាមពលស្អាត នឹងមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើការគណនានេះឡើយ។ ដូចបានបង្ហាញនៅផ្នែកខាងក្រោមនៃតារាងលេខ 1 ប្រាក់ចំណូលកាន់តែខ្ពស់ ទំនងជានឹងបង្កើនការធានាអប្បបរមាយ៉ាងចិត្តបំផុតត្រឹម \$200

លានដុល្លារ សម្រាប់ឆ្នាំ 2012–13 រហូតដល់ឆ្នាំ 2017–18។ ក៏ប៉ុន្តែរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំក្នុងអំឡុងពេលនេះ ការធានាអប្បបរមាអាចនឹងកើនឡើងយ៉ាង ខ្ពស់។ សម្រាប់ឆ្នាំ 2018–19 និងបន្ទាប់ពីនេះការធានានេះទំនងជាមានកម្រិតខ្ពស់យ៉ាងតិចបំផុតត្រឹម \$500 លានដុល្លារ។ ក្នុងអំឡុងពេលដំបូង ការធានាក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំអាចមានកម្រិតខ្ពស់ខ្លាំង។ ចំណែកជាក់លាក់នៃប្រាក់ចំណូលដែលនឹងត្រូវបញ្ជូនទៅឲ្យសាលារៀននៅក្នុងឆ្នាំជាក់លាក់ណាមួយនឹងអាស្រ័យទៅលើកត្តាផ្សេងៗ រួមមានកំណើនសរុបនៃប្រាក់ចំណូលរបស់រដ្ឋ និងទំហំជាប់កាតព្វកិច្ចផ្តល់ថវិកាដល់សាលារៀនដែលនៅមិនទាន់ទូទាត់។